

occidentem; non trepidare. Nullis contrariis motibus cieri ab occasu in ortum: non velociter, non tarde; non antrorsum, non retrorsum; non præcedere, non regredi, non stare loco. Non deprimi, non attolli. Et si quid tale in cœli regione fieri appareat: id stellarum, non cœli, neque ætheris esse opus. In id igitur, totis mentis viribus incumbamus, si quo modo vestigare possimus, cœlum, in quo astra diximus habitare, partem aliquam Empyreï esse. In id opus, hac ingrediamur. Si cœlum, Empyreï pars est, ea necessario est, vel toti Empyreï continuata; et quo loco est, ei coniuncta. Vel in toto, esta toto separata, et ab eo disiuncta. Si dicamus eam separatam ab eo esse, tunc necesse erit, vel casu a toto suo esse avulsam: vel vialiqua aliena: vel propriis viribus, se se ab eo separasse; vel ab Empyreïo veluti reiectam, ab eo discessisse: vel denique a Conditorum Deo, scissam esse seorsum in se stare, et in Empyreïo locari. Quacumque de causa id evenerit, necesse est, cœlum propriam habere superficiem, et in supero, et in infero, quibus terminetur. Omne enim corpus finitum, superficie terminatur. Necesse quoque est Empyreïum ipsum, qua parte cœlum æthereum contingit, esse propria sua superficie finitum, et quasi clausum.

Sed prius effectrices, quas attulimus, separationis huius causas expendamus. Casu non esse factam constat. Casum enim ex universitate iamdudum expulimus. Vis vero aliena, quæ nam potuit esse tanta, quæ immensum opus, in immensis corporibus efficeret? Si tamen fuit aliqua, ea necessario, vel corporis fuit, vel incorporei. Sed incorporea, sui natura nulli vim inferunt. blande omnia tractant, a suo munere non discedunt. Corporis ergo oportet eam fuisse. Sed corpora, uti multoties est iam demonstratum, agunt nihil, patiuntur tantum. Neque igitur a corporis vi ulla, ea scissio est facta. Et si a corpore fieri potuit, a quo nam corpore? Cum adhuc non nisi unum Empyreï corpus esset inter corpora illa quatuor incorporata, et antitype quasi medium. Ipsum ergo sibi, vim nullam attulisse ratio dictat. Et si attulit, aliena vis non fuit, sed propria. Si igitur vis ulla allata est, propria vel Empyreï, vel ætheris, vel utriusque est allata. Sed ab utro vis, aut ab, utroque, cur dicatur esse allata? Vel quia inter ipsos dissidium sit ortum? Vel animo concordi, eam fecerunt divulsionem? Sed discordia nulla inter eos intercessit, quando adhuc totum, partibus erat simile, et partes toti. Inter similia vero nulla umquam oritur dissensio. Sed concordi animo, cur dissidium faciant, cum uni esse, longe sit melius, quam multis. Dum enim una, entia sunt, essentiam obtinent. Si in multitudinem scindantur, si ea talis sit, ut quæque eius pars uno caret, in nihilum abeant omnia. Si unum retineant, media inter nihilum, et unum remanent. At longe satius est, summum unum esse, quam aut medium, aut postremum. Satius ergo est Empyreïo, summum unum esse, et primissimi unius, quasi imaginem, quam se in multitudinem secari. Ad solum ergo res redigitur Conditorum. Eum scilicet voluisse, vel separatos eos creare, vel creatos iam, dissecare. Hanc causam contemplemur. Est iam proverbio inter philosophos dictatum. Deum, et Naturam nihil frustra facere. Quæcumque, faciunt, ad optimum finem dirigere. Si igitur Deus Conditor Empyreïum, et cœlum, vel creavit separatos, vel creatos distinxit, id nimirum voluit. Voluntatem enim Dei sequitur necessitas. At voluntas finem aliquem respicit. Ob finem igitur aliquem, eos voluit seiunctos. Finis hic, bonus est necessario. Dei namque voluntas, et bonitas eadem res est, et non nisi bonum vult. Boni ergo alicuius causa, Conditor eos se gregavit. Bonum hoc, et finis hic, quis nam fuit? An quia universo, ita expediit? Esto. At qua ratione expediit? Quid enim hæc seiunctio, vel est operata, vel etiam num in dies operatur? Forte, ut cœlum moveri posset per se, et Empyreïum non traheret secum, et partes eius funderet, confunderetque. Traxisset aut, et confudisset, si continui ambo, et continuati perseverassent. At motus hic cui fini, cui rei, inservire debuit? Nempe, ut vel sibi cœlum aliquid acquireret, vel ut aliis prodesset, vel utrumque efficeret beneficium. Vel neutrum. Hæc enim plena, ac necessaria est divisio. Si neutrum dicamus, iam is motus frustra est. Frustra aut Deus nihil facit. Ergo trium reliquorum aliquod. Primum prius expendamus. Motu suo, quid sibi cœlum acquirat? A se ne ipso, an aliundem? A se ipso, ne fingi quidem potest. Oia enim sua, in se habuit, et hent. Et ipsum in se ipsum ageret. Et idem esset respectu